

Súdnicstvo zohľadňujúce potreby detí – kontrolný zoznam pre odborných pracovníkov

Aké opatrenia sú nevyhnutné nato, aby súdne konania zohľadňovali potreby detí?

Bude si môcť dieťa uplatniť svoje právo na vypočutie?

- Vyžaduje sa úprava podmienok, aby deti mohli uplatniť svoje právo na vypočutie.
- Odborní pracovníci by toto právo mali jasne uznávať počas súdnych konaní.

Dostáva dieťa odbornú a osobnú podporu?

- K odbornej podpore môžu patriť sociálni pracovníci a psychológovia.
- Dôveryhodná osoba.

PODPORA

Ako možno dieťa informovať o súdnom konaní a jeho právach?

- Podaním informácií ústnou alebo písomnou formou.
- Informácie prispôbené veku, zrelosti, úrovni porozumenia a komunikačným problémom dieťaťa.
- Obrazové materiály.

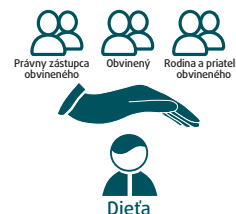
Ako možno pripraviť dieťa na vypočutie?

- Osoba poskytujúca podporu by mala overiť, či:
 - sa dieťa cíti byť dostatočne informované o svojich právach,
 - dieťa vie, čo môže očakávať v priebehu súdneho konania.
- Príprava by sa mala konať krátko pred vypočutím.
- Mali by sa uskutočniť prípravné stretnutia a návštevy zohľadňujúce potreby detí.
- Mali by sa určiť ich osobitné potreby.

Na čo sa treba dieťa opýtať pred vypočutím?

- Vyhovuje dieťaťu miesto a čas?
- Kto by mal dieťa sprevádzať v úlohe dôveryhodnej osoby?
- Sú ľudia, ktorí by sa nemali zúčastniť sa na vypočutí?
- Potrebujú ochranné opatrenia?
- Kto by mal viesť vypočutie?
 - Pohlavie a povolanie sú najdôležitejšie.

Čo sa dosiahne overením týchto informácií u dieťaťa?

- Dieťa môže ovplyvniť, ako bude vypočutie vedené.
- Dieťa môže spoznať osobu, ktorá bude viesť vypočutie.

Aké opatrenia pred vypočutím pomôžu zohľadniť potreby detí pri vypočúvaní?

- Vydať pravidlá správania.
- Krátka čakacia lehota po príchode na vypočutie a pred vypočutím.
- Zabezpečiť čakáreň zohľadňujúcu potreby detí.

Aké opatrenia počas vypočutia pomôžu pri zohľadnení potreby detí pri vypočúvaní?

- Miestnosť na vypočutie zohľadňujúca potreby detí je mimo priestorov súdu.
- Všetci zúčastnení zohľadňujú pri svojom správaní potreby detí.
- Malý počet osôb prítomných na vypočutí.
- Neprítomnosť obvineného a iných strán.
- Vypočutie vedie iba jedna osoba.
- Vyjadrovanie prispôbené veku a zrelosti dieťaťa.
- Využívanie vhodných techník kladenia otázok.
- Krátke vypočutia s maximálnou dĺžkou trvania jednu hodinu.

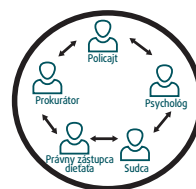
Aké opatrenia po vypočutí pomôžu pri zohľadnení potreby detí pri vypočúvaní?

- Poskytnutie spätnej väzby a informovanie dieťaťa o ďalších krokoch.
- Súhlas všetkých zúčastnených odborných pracovníkov s nadväzujúcimi krokmi.

Ako možno predísť viacnásobným vypočutiam?

- Sprístupniť videozáznam na účely zhromažďovania dôkazov (trestné prípady).
- Spolupráca a výmena informácií medzi všetkými zainteresovanými skupinami odborníkov.

Ak jedno vypočutie nepostačuje, odborníci by si mali uvedomiť, že počas ďalších vypočutí:

- Vzťah s odborným pracovníkom založený na dôvere je ešte dôležitejší a vypočutie by mal viesť ten istý odborný pracovník.
- Otázky by sa nemali opakovať.
- Súvisiace informácie by si mali odborní pracovníci navzájom vymieňať.

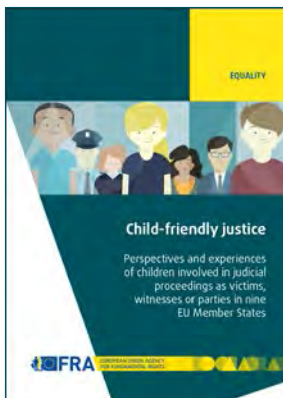
Aké nadväzujúce kroky sú potrebné?

- Ďalšia podpora pre dieťa a rodinu.
- Informovanie o rozhodnutí a jeho vysvetlenie a prípadná ďalšia pomoc.
- Krátke časové obdobia medzi vypočutím a rozhodnutím, rozhodnutie sprevádzané informáciami.

Čo ak sa neuskutočnia žiadne nadväzujúce kroky?

- Súdne konanie sa môže ukončiť iba vtedy, ak sa zabezpečia a oznámia nadväzujúce kroky.

Na súdnych konaniach v rámci celej Európskej únie (EÚ) sa každý rok zúčastňuje približne 2,5 mil. detí v dôsledku rozvodu rodičov alebo ako obeť alebo svedkovia trestnej činnosti. Aj keď ich efektívna účasť v týchto konaniach je zásadná pre zlepšenie fungovania súdnictva, zaobchádzanie s deťmi v súdnych systémoch je naďalej znepokojujúce. Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA) skúmala do akej miery sú práva dieťaťa na vypočutie, na informovanosť, na ochranu a nediskrimináciu premietnuté do praxe. To zahŕňalo rozsiahle rozhovory s odborníkmi aj s deťmi, ktoré boli účastníkmi súdneho konania. V prvej správe sa pozornosť venuje perspektíve odborných pracovníkov. Táto správa je zameraná na perspektívu dieťaťa s tým, že sa uvádzajú názory detí na faktory, ktoré im bránia v plnej účasti na konaní, a na úsilie, ktoré môže pomôcť pri prekonávaní týchto prekážok. Podobne ako v prvej správe, aj tu sa kladie dôraz na veľké množstvo práce, ktorú je potrebné vykonať na ceste za súdnictvom skutočne zohľadňujúcim potreby detí.

Ďalšie informácie

Prečítajte si správy Agentúry pre základné práva a navštívte webovú stránku venovanú súdnictvu zohľadňujúcemu potreby detí:

- FRA (2017), *Child-friendly justice – Perspectives and experiences of children involved in judicial proceedings as victims, witnesses or parties in nine EU Member States* (Súdnictvo zohľadňujúce potreby detí – hľadiská a skúsenosti detí zúčastňujúcich sa na súdnych konaniach ako obeť, svedkovia alebo účastníci konania v deviatich členských štátoch EÚ), Luxemburg, Úrad pre publikácie,
- FRA (2017), *Súdnictvo zohľadňujúce potreby detí – hľadiská a skúsenosti detí a odborníkov*, Zhrnutie, Luxemburg, Úrad pre publikácie (dostupné v 24 jazykoch EÚ),
- FRA (2015), *Child-friendly justice – Perspectives and experiences of professionals on children's participation in civil and criminal judicial proceedings in 10 EU Member States* (Súdnictvo zohľadňujúce potreby detí – hľadiská a skúsenosti odborníkov týkajúce sa účasti detí na občianskoprávných a trestných súdnych konaniach v 10 členských štátoch EÚ), Luxemburg, Úrad pre publikácie a jej zhrnutie na <http://fra.europa.eu/en/publication/2015/child-friendly-justice-perspectives-and-experiences-professionals-summary> (dostupné v 24 jazykoch),
- <http://fra.europa.eu/en/theme/rights-child>

FRA – AGENTÚRA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE ZÁKLADNÉ PRÁVA

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viedeň – Rakúsko
Tel. +43 158030-0 – Fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Úrad pre publikácie

© Agentúra Európskej únie
pre základné práva, 2018
Fotografie: © FRA

